

**VERIFICAREA SESIZĂRII ȘI CERCETAREA
DISCIPLINARĂ ÎN CONTEXTUL RĂSPUNDERII
DISCIPLINARE A JUDECĂTORILOR**

Natalia CRECIUN

Context. Prezenta comunicare este axată pe cercetarea subiectului privind examinarea de către Inspekția Judiciară a sesizărilor privind abaterile disciplinare comise de judecători, în contextul modificărilor [1] intervenite în Legea cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor [2, art. 18-25] și al noului Regulament privind organizarea, competența și modul de funcționare a Inspekției Judiciare [3].

Reglementări normativ-juridice pertinente. Inspekția Judiciară este organul specializat din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii, care examinează sesizările privind abaterile disciplinare comise de judecători [4, art.7 alin. (1) lit. d) și art. 7¹ alin (6) lit. b¹)]. Odată repartizată inspectorului judiciar, sesizarea va fi examinată în două etape: 1) va fi supusă unei verificări preventive; 2) va fi efectuată cercetarea disciplinară propriu-zisă. Verificarea sesizării reprezintă etapa în cadrul căreia se stabilesc faptele imputate judecătorului și consecințele acestora, circumstanțele în care au fost comise, precum și orice alte date concludente din care să se poată stabili existența sau inexistența elementelor abaterii disciplinare. Dacă nu se întrunesc elementele constitutive ale abaterii disciplinare sau faptele invocate în sesizare nu se confirmă prin probele administrate în procesul verificării prealabile, inspectorul judiciar căruia i-a fost repartizată sesizarea, printr-o decizie motivată, respinge sesizarea ca fiind neîntemeiată. Decizia poate fi contestată de autorul sesizării în completul de examinare a contestațiilor al Colegiului Disciplinar. În cazul în care inspectorul judiciar constată existența elementelor constitutive ale abaterilor disciplinare, acesta dispune pornirea procedurii disciplinare și începerea cercetării disciplinare. După finalizarea cercetării disciplinare, în cazul constatării existenței elementelor constitutive ale abaterii disciplinare, inspectorul judiciar întocmește un Raport, care, împreună cu dosarul cauzei disciplinare,

se prezintă Colegiului Disciplinar pentru examinare. În cazul în care nu se constată existența elementelor constitutive ale abaterii disciplinare, inspectorul judiciar întocmește o Decizie motivată de respingere a sesizării, care poate fi contestată de autorul sesizării în completul de examinare a contestațiilor al Colegiului Disciplinar [5, art. 21 alin. (2); art. 23 alin. (1), (1¹), (1²), art. 26 alin. (1)].

Aspecte lacunare. Deși cadrul normativ-juridic național face referire la examinarea sesizărilor de către Inspekția Judiciară prin prisma a două etape consecutive, acestea nu sunt clar delimitate: este definită doar etapa verificării prealabile a sesizării, fără a fi explicată esența cercetării disciplinare; nu este clarificat statutul funcțional al inspectorului judiciar în cadrul fiecărei etape; nu este explicat rolul judecătorului vizat în sesizare la fiecare dintre cele două etape.

Recomandări. În cazul în care procedura disciplinară în privința judecătorilor la nivelul Inspekției Judiciare este divizată în două etape, acestea trebuie distinse cu precizie.

Raționament. Orice element al procedurii disciplinare în privința judecătorilor trebuie să corespundă criteriilor de claritate, normele juridice pertinente fiind de strictă interpretare.

Propuneri. În opinia noastră, esența verificării prealabile a sesizării nu este reflectată corespunzător în normele juridice citate. *Verificarea prealabilă* ar trebui interpretată drept etapa premergătoare cercetării disciplinare propriu-zise, care are drept obiectiv stabilirea faptului existenței în conduita magistratului a indicilor unei abateri disciplinare. În acest scop, inspectorul judiciar ar trebui să beneficieze de mai multe drepturi: de a solicita concretizări persoanei care a depus sesizarea; de a cerceta înscrisuri (dosare, registre, arhive), baze de date deținute de instanțe sau de alte instituții, persoane fizice sau juridice; de a obține informații de la președintele instanței în care activează judecătorul vizat în sesizare sau de la alți colegi judecători; de a solicita explicații de la personalul respectivei instanțe; de a solicita explicații de la judecătorul vizat.

Cercetarea disciplinară, la rândul său, ar trebui să constituie miezul procedurii disciplinare la nivelul Inspekției Judiciare, fiind etapa în cadrul căreia se stabilesc faptele imputate judecătorului și

consecințele acestora, circumstanțele în care au fost comise, precum și orice alte date concludente din care să se poată stabili existența sau inexistența elementelor abaterii disciplinare. La această fază, inspectorul judiciar ar trebui să desfășoare activitate complexă de verificare și administrare de probe care ar fi în măsură să dovedească atât vinovăția, cât și nevinovăția judecătorului. Audierea judecătorului ar trebui să fie obligatorie, acestuia fiindu-i garantat dreptul la apărare efectivă în fața organului cu competențe disciplinare din sistemul de autoadministrare judecătorească. Este esențial ca judecătorii să răspundă pentru greșelile lor în fața unui sistem de supervizare, care să aibă grijă că drepturile și obligațiile sunt respectate [6].

Termenul exercitării cercetării disciplinare trebuie să fie mai mare, comparativ cu cel al verificării prealabile a sesizării, datorită complexității sporite a acestei etape.

Delimitarea cu precizie a fazelor menționate ar transparentiza procedura disciplinară în privința judecătorilor la nivelul Inspecției Judiciare și ar eficientiza activitatea inspectorilor judiciari.

Chestiune controversată. Bănuim că modificările legislative privind divizarea în două etape distincte a procedurii disciplinare în privința judecătorilor a fost inspirată din modelul sistemului juridic al României [7, art. 44, 45 și art. 10-37]. Însă, la nivel național, s-a produs o transcriere eronată a reglementărilor normativ-juridice din România, normele juridice pertinente fiind neclare, inconsecvente și neajustate la organizarea instituțională a autoadministrării judecătorești a Republicii Moldova. Sintetizăm lipsa de claritate în delimitarea propriu-zisă a fazelor, lipsa de consecvență – în imposibilitatea detectării momentului exact în care se termină verificarea prealabilă și începe cercetarea disciplinară (întocmirea unui proces-verbal ar putea fi procedeu legal de a pune capăt primei etape obligatorii privind procedura disciplinară a unui magistrat [8, p.22]). Faptul neajustării noilor modificări la realitatea juridică națională constă în faptul că în Republica Moldova, spre deosebire de România, pe lângă Inspecția Judiciară și Consiliul Superior al Magistraturii, există Colegiul Disciplinar – organ independent, care examinează cauzele disciplinare în privința judecătorilor [9, art. 8 alin. (1)]. În situația creată în

prezent, probabil, ar trebui revizuit rolul Inspecției Judiciare și al Colegiului Disciplinar în procedura disciplinară în privința judecătorilor, fie în sensul diminuării atribuțiilor Inspecției Judiciare, fie în sensul excluderii Colegiului Disciplinar (și, implicit, a completelor de examinare a contestațiilor) din veriga organelor cu atribuții disciplinare. Necesitatea simplificării procedurii disciplinare a mai fost semnalată de practicieni în domeniul dreptului [10, p.31].

Concluzie. Modificările legislative privind instituția răspunderii disciplinare a judecătorilor la nivelul Inspecției Judiciare, din cauza impreciziei și inconsecvenței, sunt în măsură a afecta calitatea lucrărilor de inspecție judiciară și transparența procesului de exercitare a acțiunii disciplinare: legislația lacunară este un impediment substanțial în calea responsabilizării judecătorilor și transparentizării procedurilor disciplinare prin mijloace de autoadministrare judecătorească și prejudiciază inevitabil calitatea și eficiența activității Inspecției Judiciare. Cadrul normativ-juridic pertinent ar trebui revăzut, în sensul concretizării și ajustării la organizarea instituțională a Republicii Moldova.

Referințe:

1. Legea pentru modificarea Legii nr. 178/2014 cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor, nr. 136 din 19.07.2018. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 14.09.2018, nr. 347-357.
2. Legea cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor, nr. 178 din 25.07.2014. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 15.08.2014, nr. 238-246.
3. Regulamentul privind organizarea, competența și modul de funcționare a Inspecției Judiciare. Aprobata prin Hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii, nr. 506/24 din 13.11.2018. În vigoare din 18.02.2019. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 18.01.2019, nr. 13-21.
4. Legea cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii, nr. 947 din 19.07.1996. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 22.01.2013, nr. 15-17.
5. Legea cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor, nr. 178 din 25.07.2014. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 15.08.2014, nr. 238-246. Pct. 10.20, 10.21, 10.28, 10.29 ale Regulamentului privind organizarea, competența și modul de funcționare a Inspecției Judiciare. Aprobata prin Hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii, nr. 506/24

- din 13.11.2018. În vigoare din 18.02.2019. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 18.01.2019, nr. 13-21.
6. Memorandum explanatoriu, Paragraf 8 al Recomandării nr. 94 (12) a Comitetului de Miniștri către statele membre privind independența, eficiența și rolul judecătorilor, adoptată de Comitetul de Miniștri la 13.10.1994 la cea de-a 516-a întâlnire a secretarilor de stat. [Accesat 12.09.2019] Disponibil: old.csm1909.ro/csm/linkuri/03_05_2006_41-93_ro.doc.
  7. Legea privind Consiliul Superior al Magistraturii nr. 317 din 01.07.2004. Republicată. În: *Monitorul Oficial al României*, 01.09.2012, nr. 628. [Accesat 12.09.2019] Disponibil: <http://legislatie.just.ro/Public/Detalii-Document/64942>.
- Regulamentul privind normele pentru efectuarea lucrărilor de inspecție de către Inspecția Judiciară 15.11.2012. Aprobata prin Hotărârea CSM nr. 1027/2012. În: *Monitorul Oficial al României*, 29.11.2012, nr. 802. [Accesat 12.09.2019] Disponibil: <https://lege5.ro/Gratuit/gmztgmrug4/-regulamentul-privind-normele-pentru-efectuarea-lucrarilor-de-inspectie-de-catre-inspectia-judiciara-din-15112012>
8. GÂRBULEȚ, I. Procedura sancționării disciplinare a magistraților. I. Etapa verificărilor prealabile. În: *Revista Universul Juridic*, nr. 2, 2017, pp.5-33; [Accesat 12.09.2019] Disponibil: https://www.universuljuridic.ro/wp-content/uploads/2017/03/01_Revista_Universul_Juridic_nr_02-2017_PAGINAT_BT_I_Garbulet.pdf
  9. Legea cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor nr. 178 din 25.07.2014. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 15.08.2014, nr. 238-246;
  10. DANILEȚ, C., KOETZ, A., GRAUR, I. *Analiza funcțională a Consiliului Superior al Magistraturii*, Chișinău, 2014, p.31. [Accesat 12.09.2019] Disponibil: http://www.justice.gov.md/public/files/file/reforma_sectorul-justitiei/proiecte_asist_tehnica_nr1/Analiza_functionala_a_CSM.pdf